

HARIDUSE RAHVAKOMISSARIAADI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Hariduse Rahvakomissariaat (Tõnismägi 11). Tel. 453-49

Nr. 19.

25. aprillil 1941.

Nr. 19.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmise eeskirjade kinnitamise kohta.

Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmise eeskirjad.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 19. aprilli ringkiri nr. 14 õppeasutistes linnu- ja looduskaitsepäevade pidamise, metsakuu tähistamise ja parkide kaitse asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 14 kooliaedade asutamise ja tegevuse arendamise ning koolimajade ümbruse korraldamise asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 14 asutiste pitsatite asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 19. aprilli ringkiri nr. 14 lektorite tasunormide asjas.

Töö Rahvakomissari 1941. a. 8. aprilli ringkiri nr. 415 lektorite tasunormide asjas.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 3125 tuleohusse puutuvate küsimuste selgitamise asjas koolides.

Fr. H. Kreutzwaldi nim.

Eesti NSV Riiklik

Raamatukogu

AMETLIK OSA.

PE 14641

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
määrus

Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmise eeskirjade kinnitamise kohta.

Eesti NSV T 1941, 41, 613.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kinnitada Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmise eeskirjad ja panna need kehtima 1. aprillist 1941 arvates.
2. Teha Hariduse Rahvakomissarile ülesandeks anda käskkirju ja juhendeid p. 1 tähendatud eeskirjade teostamiseks.
3. Arvates 1. aprillist 1941 lugeda kehtetuks:
  - 1) Õppejõudude teenistuse seadus (RT 1931, 59, 461; 1934, 5, 36 IX; 1934, 37, 330; 1935, 69, 605; ENSV T 1940, 46, 527);
  - 2) Õppejõudude reservi korraldus (RT 1931, 65, 525).

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe as. A. Kress.

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja H. Haberman.

Tallinn, 1. aprillil 1941. Nr. 588.

L i s a

Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu
1. aprilli 1941 määruse nr. 588 juurde.

Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmise eeskirjad.

§ 1. Põhiliseks juhiseks rahvaharidusalal töötajate teenistusse seadmisel on Valitsuse ja Partei määrused.

§ 2. Rahvaharidusalal töötajate koosseis kuulub komplekteerimisele Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt kinnitatud koosseisu-tabelite alusel. Töötajate valik nende tegevus- ja poliitiliste omaduste järgi pannakse Hariduse Rahvakomissariaadile ja tema kohalikele organitele.

Hariduse Rahvakomissariaadile alluvates asutistes töötajate hariduse ja kutse-lise ettevalmistuse nõuded määrab Hariduse Rahvakomissar sellekohaste juhendite ja käskkirjadega.

§ 3. Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste töötajate teenistusse seadmine toimub käesolevates eeskirjades ettenähtud alustel, arvatud välja kõrgemate õppeasutiste ja teaduslike instituutide töötajad, kelle teenistusse seadmine toimub erimäärusega.

§ 4. Hariduse Rahvakomissar määrab teenistusse:

- 1) Hariduse Rahvakomissariaadile vahenditult alluvate õppeasutiste juhatajad;
- 2) liiduvabariikliku tegevuspiirkonnaga metoodilise töö asutiste ja Pioneeride Keskmaja juhatajad;
- 3) liiduvabariikliku tegevuspiirkonnaga poliithariduslike asutiste juhatajad ja nende asetäitjad;
- 4) keskmuseumide juhatajad ja nende asetäitjad;
- 5) riigiraamatukogu juhataja.

§ 5. Hariduse Rahvakomissar määrab teenistusse vastavate maakondade ja linnade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede rahvahariduse osakondade juhatajate ettepanekul järgmised töötajate liigid:

- 1) kesk- ja kutsekoolide juhatajad ja kõik nende koolide VIII—X klassides õppe- ja kasvatusalal töötajad;
- 2) koolide, poliithariduse, naistöölade ja teised inspektorid täitevkomiteede rahvahariduse osakondade juures;
- 3) maakondlike ning Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linna kultuurmajade, keskraamatukogude ja lektorite büroode juhatajad ja nende asetäitjad;
- 4) noortemajade ja rahvaloomingu majade juhatajad;
- 5) koha- ja erimuseumide juhatajad.

§ 6. Hariduse Rahvakomissar määrab teenistusse asutiste juhatajate ettepanekul:

- 1) Hariduse Rahvakomissariaadile vahenditult alluvates õppeasutistes õppe- ja kasvatusalal töötajad;
- 2) keskmuseumide osakondade juhatajad ja teaduslikud tööjõud;
- 3) riigiraamatukogu osakondade juhatajad.

§ 7. Maakondade ja linnade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede rahvahariduse osakondade juhatajad määravad teenistusse:

- 1) algkoolide ja mittetäielike keskkoolide juhatajad ja neis kui ka keskkoolide I—VII klassides õppe- ja kasvatusalal töötajad;

- 2) eelkoolialiste asutiste ja lastekodude juhatajad ning õppe- ja kasvatusalal töötajad;
- 3) § 5 loendamata kohaliku tähtsusega poliithariduslike asutiste juhatajad;
- 4) kohaliku tähtsusega metoodilise töö asutiste ja pioneeride majade juhatajad;
- 5) pioneerjuhid.

§ 8. Maakondade ja linnade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede rahvahariduse osakondade juhatajad määravad teenistusse asutiste juhatajate ettepanekul:

- 1) kõigi täitevkomiteede piirkonnas asuvate koolide, eelkooliliste asutiste ja lastekodude administratiivkoosseisu;
- 2) kohaliku tähtsusega §§ 5, 6 ja 7 all loetletud asutiste administratiivkoosseisu.

§ 9. Sõjalise ettevalmistuse õpetajad mittetäielikes keskkoolides määrab teenistusse Hariduse Rahvakomissariaadi Sõjalise Väljaõppe ja Kehalise Kasvatuse Osakonna juhataja vastavate rahvahariduse osakondade juhatajate ettepanekul.

§ 10. Käesolevate eeskirjade § 4—9 loetlemata koosseisu määrab teenistusse vastava asutise juhataja.

§ 11. Käesolevates eeskirjades tähendamata asutiste töötajate teenistusse nimetamise korra määrab Hariduse Rahvakomissar käesolevate eeskirjade üldalustel, arvestades nende asutiste ulatust, tähtsust ja kuuluvust mõne käesolevates eeskirjades tähendatud asutiste liiki.

§ 12. Hariduse Rahvakomissaril on määramise kui ka ümberpaigutamise ja vabastamise õigus ka kõigi §§ 5—11 tähendatud töötajate suhtes.

§ 13. Töötajate teenistusse määrajatel on õigus teenistusse määratud töötajaid teenistusest vabastada kui ka neid ümber paigutada, reguleerida nende puhkust ja lahendada teisi teenistuslikke küsimusi.

§ 14. Maakondade ja linnade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede rahvahariduse osakondade juhatajate otsustele teenistusse määramise, ümberpaigutamise ja teenistusest vabastamise asjas võib apelleerida Hariduse Rahvakomissarile.

§ 15. Töötajate teenistusse seadmise, ümberpaigutamise ja teenistusest vabastamise ligema korra määrab Hariduse Rahvakomissar.

§ 16. Töötajate teenistuslikud ülesanded ja kohustused ja nende teenistuse kord määratakse Hariduse Rahvakomissari juhendite ja käskkirjadega ning nende alusel antavate asutiste põhikirjade ja kodukordadega.

—

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 19. aprilli ringkiri nr. 14 maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele, koolide inspektoritele ja õppejõududele õppeasutistes linnu- ja looduskaitsepäevade pidamise, metsakuu tähistamise ja parkide kaitse asjas.

Õppeasutistes toimub õppekavade kohaselt tavaliselt õppetundidel linnu- ja looduskaitse küsimuste arutamine ja metsa üldise ja tulundusliku tähtsuse selgitamine. Peale selle tavalise töö on aga oluline ja tähtis nii õppe- kui ka kasvatustöö seisukohalt käsitleda linnu- ja looduskaitse vajadust ja metsade tähtsust erilistel momentidel — vastavatel aastaagadel selleks ettenähtud päevadel ja perioodidel. Ka

on Nõukogude Liidus linnukaitse edendamise ja metsade tähtsuse selgitamise alal kujunenud vastavad päevad, mil toimub ulatuslikum selgitustöö ja teostatakse vastavaid ühisüritusi nendel aladel.

Neil asjaoludel ning arvestades kasvatustöö üldisi põhimõtteid, teatab Teile Hariduse Rahvakomissariaat linnu- ja looduskaitsepäevade pidamise, metsakuu tähistamise kui ka parkide kaitse asjas järgmist:

1. **Linnukaitsepäev.** Kevadel, laululindude tagasituleku ajal korraldatakse linnukaitsepäev, milleks iga õppeasutise õppenõukogu määrab ühe sobiva päeva. Linnukaitsepäeval selgitatakse loodusloo ja emakeele tundides kui ka õpilaste üldistel kokkutulekutel laululindude kasulikkust kahjuritõrje hävitamisel põldudel, viljapuuaedades ja metsades, loetakse vastavaid lookesti lugemikest ja kirjandusest ning deklameeritakse sobivaid luuletusi. Kus see võimalik on, pannakse sel päeval ühiselt üles varemalt valmistatud kuldnokkade ja tihaste pesad parkidesse ja puisteedele ning soovatakse seda teha ka oma koduümbruses. Ühtlasi juhatakse tähelepanu ka sellele, millist kahju tehakse kasulike lindude pesade lõhkumisega või munade ja poegade hävitamisega, sisendades õpilastes arusaamist, et laululinde on vaja hoida ja kaitsta ja et ei tohi puudutada linnupesid. Ühtlasi soovatakse õpilastele selgitada linnukaitse tähtsust ja vajadust ka nende lastele, kes ei käi koolis või on sealt juba lahkunud.

Linnukaitsepäeval tuleks käsitleda ka loomakaitse küsimusi ja selgitada õpilastele, et nad võivad juba noortena teostada palju head ja kasulikku loomade eest hoolitsemise alal.

2. **Looduskaitsepäev.** Maikuu keskel korraldatakse õppenõukogu poolt valitud sobival ajal looduskaitsepäev, mille sisustamine võib toimuda kas loodukaitse sisu ja tähtsuse selgitamisel 1—2 õppetunni kestel (otstarbekohane on looduskaitse käsitlemist liita loodusloo või maateaduse tunniga), või ekskursiooni korraldamisega loodusmälestusmärkide või looduskaitsealade tundmaõppimiseks, kusjuures siis suuline selgitus antakse mälestusmärkide vaatlemisel. Õpilased võivad siin deklameerida sobivaid luuletusi, jutustada mälestusmärkidega seoses olevaid pärimusi, laulda kohaseid laule jne. Ka tuleb võimaluse piires selgitada vastavaid määrusi, korraldusi ja juhendeid, mis käsitlevad looduskaitset. Tarbe korral võib looduskaitsepäeva ühendada metsapäevaga.

3. **Metsakuu.** Aeg 15. maist kuni 15. juunini on Nõukogude Liidus kujunenud metsakuuks. Selle aja kestel tuleb koolides ühel õppepäeval selgitada vastavatel tundidel metsa kui ühe suurema loodusvara rahvamajanduslikku väärtust, samuti ka selle esteetilist ja tervishoidlikku tähendust, lugedes seda päeva metsapäevaks. Tarbe korral võib metsapäeva ühendada metsaistutamispäevaga, mil õpilased vastaval juhatusel võtaksid osa tegelikult metsaistutamisest. Sel puhul tuleks metsapäeva pidada varem — ajal, mil toimub metsaistutamine.

Pidades väga soovitavaks tähendatud päevade korraldamist, palub Hariduse Rahvakomissariaat koolijuhatajaid:

- 1) seal, kus metsaistutamiseks leiduvad võimalused, astuda ühendusse kohalike metsaülematega ja võimalikult igal kevadel korraldada õpilastega metsaistutamispäev kas üksinda oma kooliga või ühiselt naaberkoolidega selle järgi, kuidas see otstarbekohasem on;
- 2) läbi rääkida kohaliku metsaülemaga õpilastele loengute pidamise kohta metsakasvatamise ja -hoidmise üle ja korraldada loenguid võimaluste piires;
- 3) tutvustada õpilasi parajal juhul metsamajandusega, eriti metsahoiuküsimusega loodusloo ja maateaduse tundidel;

- 4) koolide juurde, kus see vähegi võimalik on, asutada vähemaid taimeaeu ja puukoole, kus õpilased ühes õpetajatega võiksid praktiliselt tutvuda metsaistutamise ja -kasvatamise töödega; saadud kogemusi kooli taimeaias ja puukoolides võivad õpetajad ja õpilased kasutada edukalt metsaistutamispäeval.

Peale selle on kooli taimeaedadel ja puukoolidel veel teine tähtsus ja suur pedagoogiline väärtus: õpilased harjuvad maast-madalast looduse eest hoolt kandma ja loodust hindama, mis neid otseselt viib looduskaitsele. Ka paneb kooli taimeaed ja puukool aluse koolimaja ümbruse ilustamisele, mis omakorda mõjutab õpilasi koduümbruse kaunistamisele. Kooli taimeaias ja puukoolis koolitatud puid ja põõsaid kasutatakse esijoones koolimajade ümbruse ilustamiseks.

4. Parkide kaitse. Paljude koolimajade ümbruses leiduvad suuremad pargid, mis koos koolimajaga moodustavad sagedasti kunstipärase terviku, millel on tähtsus nii aiandusarhitektuurselt kui ka dendroloogiliselt. Koolijuhatajaile tehakse ülesandeks hoolitseda kõigi seaduslike abinõudega selle eest, et koolidele kuuluvad pargid hoitaks korras ja et neid ei hävitataks. Koolile kuuluva pargi korrashoiule tuleb kaasa kutsuda kõiki õppejõude, õpilasi, nende vanemaid ja kooli lõpetanud noori. Kui kooliparki (või ka naabruses olevat parki) ähvardab mõnesugune hädaoht (puude omavoliline raiumine, puude haigused jt.), tuleb sellest teatada kohe looduskaitse-inspektorile (Hariduse Rahvakomissariaat) vastavate sammude astumiseks parki ähvardava hädaohtu kõrvaldamiseks.

5. Käesoleva ringkirja p. 1—4 tähendatud ürituste edukas teostamine nõuab vastava kirjanduse kasutamist. Eeskätt on soovitat kasutada vastavat materjali õppe- raamatutest ja ajakirjadest „Nõukogude Kool“, „Aed ja Mesila“, „Metsamajandus“, „Põllutöö ja Karjakasvatus“ jt. Soovitat on kasutada ka vastavaid raamatuid loodusteaduse ja metsanduse aladelt.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 14 maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele, koolide inspektoritele ja õppejõududele kooliaedade asutamise ja tegevuse arendamise ning koolimajade ümbruse korraldamise asjas.

Kooliaedadel on suur tähtsus üldises õppe- ja kasvatustöös, eriti aga õpilastes praktiliste harjumuste kujundamise ja töökogemuste omandamise alal. Kooliaedadel on ka tulunduslik tähendus koolide tegevuse korraldamise ja õppejõudude ja teenijate toitlustamise alal kui ka internaatide töö arendamisel.

Kooliaed, moodustades küll olulise osa kooli lähemast ümbrusest, ei kujunda aga siiski üksinda seda ümbrust. Seepärast on vaja korraldada ja korras hoida ka koolimajade õued, mängu- ja spordiplatsid, puisteed, muruplats ja muud lähemad maa-alad. Kooliaed (-aiad), õu, mängu- ja spordiplatsid, teed jne. kujundagu ühe kooskõlalise korrastatud ja arendatud terviku, mis vastab pedagoogilistele nõudeile, kooli vajadustele ja aitab kõigiti kaasa kultuurilisele ülesehitustööle ja aianduse üldisele arenemisele.

Arvestanud neid põhimõtteid ja aluseid teatab Teile Hariduse Rahvakomissariaat kooliaedade asutamise ja tegevuse arendamise ning koolimajade ümbruse korraldamise asjas juhendina järgmist:

1. Kooliaia asutamine ja selle tegevuse arendamise eest hoolitsemine on õppejõudude ja teiste koolis töötajate ülesandeks, sest kooliaed on kooli üks lahutamata osa ja tunnustatud õppevahend. Samuti vajalik on hoolt kanda koolimajade ümbruse korraldamise eest.

2. Rahvahariduse osakondade ülesandeks on hoolitseda selle eest, et koolidel oleks võimalik saada vastavaid maa-alasid kooliaedade asutamiseks. Samuti on nende osakondade ülesandeks leida ainelisi võimalusi kooliaedade rajamiseks ja tegevuse arendamiseks, arvestades elarvete koostamisel ja vastavate summade määramisel kooliaedade kui ka koolimajade ümbruse korraldamise vajadusi.

Ka linnades uute koolimajade asupaiga valikul on vaja arvestada kooliaia asutamise ja kooliümbruse korraldamise nõudeid.

3. Kooliaedade arendamisele ja koolimajade ümbruse korraldamisele on vaja kaasa kutsuda lastevanemaid, ühiskondlikke organisatsioone ja kooli lõpetanud noori ning organiseerida õpilaste tegevust ja kaastööd pedagoogiliste põhimõtete alusel ja nende vanuse ja jõu kohaselt.

4. Kooliaedade asutamine toimugu plaani kohaselt. Uue kooliaia asutamiseks on vaja koostada kooliaia plaan koos koolimaja ümbruse korraldamise plaaniga, mis näeb ette kooli kogu ligema ümbruse planeerimise ja edaspidise kasutamise kava üksikute alade järgi, nagu kooliaed (õppeaed, tarbeaed jt.), siseõu, mängumuru, spordiplats, puistee või ilupuude grupid jne.

Plaani valmistab koolijuhataja või vastav eriteadlane. Plaani kinnitab vastav rahvahariduse osakond.

5. Kooliaedade tegevuse arendamine ja koolimajade ümbruse korrastamise teostamine toimugu kinnitatud plaanide kohaselt vastavate õppenõukogu poolt vastuvõetud töökavade alusel, kusjuures töökavade koostamisel ja täitmisel on vaja arvestada koolide tegelikke vajadusi kui ka edaspidiseid nõudeid.

Kui kooli vajadused või muud põhjastatud asjaolud tingivad oluliste muudatuste tegemist kinnitatud plaanis, siis tuleb teha vastavale rahvahariduse osakonnale ettepanek nende muudatuste suhtes. Oluliste muudatuste teostamine võib toimuda ainult vastava rahvahariduse osakonna loal, s. o. pärast plaani muudatuse või täienduse kinnitamist rahvahariduse osakonna poolt.

6. Kooliaedade tegevuse arendamisel internaatidega koolides on vaja arvestada ka internaatide vajadusi ja teostada kohalike võimaluste piirides tegelikke töid selliselt, et kooliaiad aitaksid kaasa internaatides asuvate õpilaste toitlustamise korraldamisele.

7. Vähemalt kaks korda aastas — kevadel lumesulamise järel ja sügisel enne õppetöö algust — tuleb teostada koolimajade ümbruse põhjalik korrastamine (prügi ja mustuse kõrvaldamine, aiaplankude parandamine ja uute tegemine, kõnniteede kordaseadmine jne.), nii et õpilased võiksid saada koolides head eeskuju vastavate korrastustööde teostamiseks kodudes ja et sügisel uuel õppeaastal õppetöö võiks toimuda täiesti korrastatud kooliümbruses kui ka puhtates ja nägusates kooliruumides.

8. Kooliaedade asutamisel ja nende tegevuse arendamisel kui ka kooliümbruse korraldamisel tuleb kasutada vastavate eriteadlaste nõu ja kaasabi, nagu aianduse õpetajad ja nõuandjad, agronomid, metsateadlased, arhitektid jt. Peale selle on soovitatav kasutada vastavaid ajakirju (Nõukogude Kool, Aed ja Mesila, Metsamaajandus, Põllutöö ja Karjakasvatus) ja vastavaid raamatuid.

9. Koolide inspektorite ülesandeks on panna tähele koolide revideerimisel ka kooliaedade tegevuse arendamist ja kooliümbruse korraldamist, anda õppejõududele nõu edaspidiseks tööks ja ilmnunud puuduste kõrvaldamiseks, üldse toimida neil aladel õppe- ja kasvatustöö järelevalve üldiste aluste järgi, sest kooliaed ja kooliümbrus on kooli ja tema tegevuse ja elu lahutamata osa.

Hariduse Rahvakomissar N. A n d r e s e n.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 14 Hariduse Rahvakomissariaadile alluvatele asutistele pitsatite asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat teatab Teile kooskõlastatult Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitsusega (Asjadevalitsuse 1941. a. 11. aprilli kiri nr. 180-K) Hariduse Rahvakomissariaadile alluvate asutiste pitsatite suhtes järgmist:

1. Igal omaette töötaval asutisel (koolid, poliithariduslikud õppeasutised, muuseumid, kultuurimajad, rahvamajad, rahvaraamatukogud jt.) peab olema vastav pitsat.

2. Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määruse alusel Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi riigivapi kujutise tarvitamise kohta (ENSV T 1940, 43, 497) võib tarvitada riigivapi kujutist ainult nende asutiste pitsatites, mis on tähendatud nimetatud määruses või millede pitsatites on riigivapi kujutise tarvitamine lubatud selle määruse punkt 4 lit. f alusel ja korras.

Nimetatud määruses tähendatud keskkõppeasutiste hulka kuuluvad ka mitte-täielikud keskkoolid, kutselihariduslikud õppeasutised ja poliitharidustöö koolid.

3. Asutiste pitsatid, milledes võib tarvitada riigivapi kujutist, on sõrikujulised, läbimõõduga 3,5 sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri keskel on riigivapi kujutis. Sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada asutise täielik nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud, ja asutise asupaik, kui see asupaik ei selgu asutise nimetusest.

4. Asutiste pitsatid, milledes ei ole lubatud tarvitada riigivapi kujutist, on samuti sõrikujulised, läbimõõduga 3,5 sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri keskel on sõna ja tähed — Eesti NSV ja tähed HRK (viimased tähed väljendavad lühendatult Hariduse Rahvakomissariaadi nimetust). Sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada asutise täielik nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud, ja asutise asupaik, kui see asupaik ei selgu asutise nimetusest.

5. Hariduse Rahvakomissariaadile yahenditult alluvate asutiste pitsatite kuju kinnitavad Hariduse Rahvakomissariaadi vastavad osakonnad. Kõigi teiste asutiste pitsatite kujud kuuluvad kinnitamisele vastavate maakondade ja linnade rahvahariduse osakondade poolt.

6. Asutise pitsati valmistamist algatab asutise juhataja, kes pitsati valmistamise loa saamiseks esitab vastava avalduse kohalikule T.-T. miilitsaasutisele. Saadud loa alusel annab asutise juhataja pitsati tellimise vastavale töökojale ja võtab pitsati selle valmimisel enda korraldusse.

Pitsatite nõutamist õppeasutistele, rahvamajadele ja rahvaraamatukogudele kui ka teistele maal asuvatele asutistele võivad toimetada ka vastavate maakondade ja linnade rahvahariduse osakonnad.

7. Asutiste pitsatid on asutiste juhatajate korralduses, kes kannavad ka vastutust pitsatite hoidmise ja õige tarvitamise eest. Ainult suuremates asutistes võib asutise juhataja anda pitsati vastava töötaja kätte hoidmiseks ja kehtivate eeskirjade järgi tarvitamiseks.

8. Pitsateid tuleb hoida lukustatud laekas või sahtlis. Ka tööajal ei või jätta pitsatit lauale või lukustamata laekasse või sahtlisse.

9. Pitsateid tarvitatakse asutiste poolt väljaantavate tunnistuste, diplomite ja teiste vastavate dokumentide tõestamiseks. Pitsatit võib tarvitada ka tarvilike ärakirjade tõestamiseks, niivõrd kui asutis on õigustatud neid tõestama.

10. Pitsatite jäljendit võib vajutada tunnistusele, diplomile või muule vastavale dokumendile ainult siis, kui see on juba seatud korras alla kirjutatud, ärakirjale aga siis, kui ärakiri on juba vastava töötaja poolt tema allkirjaga tõestatud.

11. Asutistes, millede suhtes kehtivates seadustes või määrustes on ette nähtud pitsatite kohta erieeskirjad, tuleb toimida vastavalt nende erieeskirjade järgi.

12. Asutistel tuleb nõutada pitsatid käesoleva ringkirja kohaselt hiljemalt 1. oktoobriks 1941. a. Uued asutised nõutavad endale pitsatid ühe kuu kestusel, arvates asutise tegevuse algusest.

13. Käesoleva ringkirjaga kaotavad kehtivuse kõik varem antud ringkirjad ja korraldused pitsatite asjas.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.
Üldosakonna juhataja A. Kurvits.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 19. aprilli ringkiri nr. 14 Hariduse Rahvakomissariaadile alluvatele asutistele lektorite tasunormide asjas.

Hariduse Rahvakomissariaat avaldab siinjuures teadmiseks ja vastavalt täitmiseks Töö Rahvakomissari 1941. a. 8. aprilli ringkirja nr. 415 lektorite tasunormide asjas, millega on osaliselt muudetud neid tasunorme, mis on avaldatud Hariduse Rahvakomissariaadi Teatajas 16 — 1941.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.

Töö Rahvakomissari 1941. a. 8. aprilli ringkiri nr. 415 kõigile rahvakomissariaatidele ühes peavalitsustega ja allasutistega (ka käitised ja ettevõtted).

Osaliselt ära muutes minu ringkirja nr. 415 — 19. märtsist 1941. a. loengute pidajate ja kursuste lektorite tasude kohta, panem maksma järgmised normid:

Lektori liik	1. järgu kuulajaskonna koosseis, nagu: müüja, tööline, autojuht jt. Tasu lektorile tunniss rublades
Eriala tundja kõrgema haridusega . . .	8—18
Eriala tundja kõrgema hariduseta . . .	5—12

Kõik teised tasunormid jäävad muutmata.

Töö Rahvakomissar M. Unt.

Hariduse Rahvakomissariaadi 1941. a. 22. aprilli ringkiri nr. 3125 maakondade ja linnade rahvahariduse osakondadele, koolide inspektoritele ja koolide juhatajaille tuleohusse puutuvate küsimuste selgitamise asjas koolides.

Iga kodaniku kohus on hoida ja kaitsta sotsialistliku ühiskonna omandust. Kuid igal aastal hävib kahjutule läbi miljonite rublade väärtuses rahva raske vaevaga kogutud sotsialistlikku varandust. Üheks Nõukogude kooli ülesandeks peale otsese töö on kaasaaitamine tuletõrje organisatsioonidele nende võitluses kahjutulega.

Et kool saaks edukalt kaasa aidata kahjutule vähenemisele, selleks tuleb selgitada õpilastele tuleõnnetuste tekkimise peamisi põhjusi, abinõusid tuleohtu vältimiseks ja meetodeid ning võtteid kahjutule vastu võitlemiseks. On soovitav, et õpilased võtaksid võimaluse piires osa noorte tuletõrje rühmadest, kus nad võivad omandada praktilisi kogemusi tule vastu võitlemiseks.

Tuleohusse puutuvate küsimuste selgitamine õpilastele võib toimuda väljaspool klassitunde tuletõrje juhtivasse koosseisu kuuluvate isikute poolt, kel selleks vastava maakonna või linna rahvahariduse osakonna nõusolek on.

Koolide juhatajail ja õppejõududel tuleb igati soodustada ja abistada tuletõrjajate tööd noortega.

Hariduse Rahvakomissar N. Andresen.
Kooliosakonna juhataja aset. V. Altoa.